

Tomasz Łukasz Nowak

Streszczenie pracy doktorskiej

„Język ukrycia. O zapisanym socjolekcie polskich gejów na przykładzie prasy społeczności osób homoseksualnych lat 80. i 90. XX wieku”

Celem rozprawy doktorskiej jest rekonstrukcja językowego obrazu świata i kultury, zapisanego w socjolekcie polskich gejów oraz omówienie charakterystycznej dla niego funkcji utajniania w tym przypadku nie tylko samych komunikatów, ale i tożsamości jego użytkowników. Badania oparto na materiale leksykalnym pochodzącym z prasy skierowanej bezpośrednio do mężczyzn o homoseksualnej orientacji. Przeanalizowano teksty z 15 różnych tytułów gejowskich zinów i czasopism wydawanych od 1985 do 2000 roku. Zgromadzony materiał liczy 357 jednostek leksykalnych, które podzielono na następujące pola leksykalno-semantyczne: nazwy ludzi (nazwy przedstawicieli społeczności oraz nazwy osób spoza społeczności), nazwy cech nienormatywnych seksualnie mężczyzn (i ich autostereotypy), nazwy przestrzeni i czasu, nazwy czynności, nazwy publicznego odkrywania/werbalizowania seksualności (*coming out*) oraz nazwy związane z życiem seksualnym.

Dysertacja składa się z dwóch zasadniczych części: teoretyczno-metodologicznej i materiałowej. W pierwszej części omówiono najważniejsze kwestie dotyczące badań socjolektów w polskiej lingwistyce, m.in. ich terminologię, definiowanie i klasyfikację. Następnie przedstawiono stan badań związany kolejno z relacjami języka i (homo)seksualności oraz z socjolektami mniejszości seksualnych w Polsce i na świecie. W rozdziale opisującym metodologię pracy wyjaśniono m.in. zasadność użycia w badaniu metod etnolingwistycznych oraz wybór zinów i pierwszych gejowskich czasopism jako wiarygodnego i wartościowego źródła leksyki socjolektalnej omawianej wspólnoty komunikacyjnej. W końcu ostatni rozdział tej części pracy przedstawia problematykę kształtowania się społeczności gejów, jej historię i próbę stworzenia jednorodnej definicji oraz stosunek społeczeństwa do mężczyzn nazywanych – z poziomu dyskursów medycyny i prawa – homoseksualistami. W ten sposób zarysowano kontekst formowania się wspólnoty komunikacyjnej, a w konsekwencji powstanie omawianego socjolektu. Część druga pracy, materiałowa, podzielona została na sześć rozdziałów zgodnie z wyznaczonymi wcześniej polami leksykalno-semantycznymi.

W dysertacji zrekonstruowano językowy obraz świata i kultury społeczności polskich gejów. Omówione zostały wartości, którymi kierowała się wspólnota komunikacyjna oraz problemy, z którymi musiała mierzyć się w latach 80. i 90. XX wieku. Ponadto wskazano też elementy językowe i pozajęzykowe, determinowane estetyką *kampu*. Seksualność wyrażano bowiem nie tylko werbalnie, lecz też przez ruch ciała i gesty, spojrzenie, ton głosu, strój i sposób bycia. Dlatego w pracy, prócz analizy i interpretacji słownictwa, nawiązano do założeń *języka subkultury* Ewy Kołodziejek. W efekcie zrekonstruowano zapisany w socjolekcie obraz przemilczanej w publicznym dyskursie rzeczywistości.

Data opracowania: 25.04.2019 r.

